

Vergaderjaar 2003–2004

28 866

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis­sen strekkende tot het beperken van de bevoegdheid van de politierechter en de enkelvoudige kamer in hoger beroep (beperking bevoegdheid enkelvoudige kamers)

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 12 november 2003

De vaste commissie voor Justitie heeft een verslag uitgebracht van haar bevindingen inzake het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis­sen strekkende tot het beperken van de bevoegdheid van de politierechter en de enkelvoudige kamer in hoger beroep (beperking bevoegdheid enkelvoudige kamers). Graag maak ik van de gelegenheid gebruik, op de daarin gemaakte opmerkingen te reageren en de gestelde vragen te beantwoorden. Doch alvorens dat te doen, stel ik er prijs op enige algemene overwegingen onder de aandacht te brengen die zien op dit wetsvoorstel en, meer in het algemeen, de competentie van de enkelvoudige rechter in strafzaken.

Het wetsvoorstel is ingediend ter uitvoering van de toezegging van de toenmalige Minister van Justitie, Korthals, bij gelegenheid van de behandeling van het voorstel van wet verruiming bevoegdheid enkelvoudige kamers in de Eerste Kamer gedaan. De argumenten die naar het oordeel van de Eerste Kamer voor een nadere beperking pleiten zijn in de memorie van toelichting aangegeven. Sinds de toezegging van minister Korthals is door het kabinet evenwel een veiligheidsprogramma vastgesteld in het kader waarvan maatregelen nodig zijn om de zittingscapaciteit van de gerechten structureel te verruimen. Dat veiligheidsprogramma bleek in de Tweede Kamer op brede steun te kunnen rekenen. Indien de verruiming van de competentie van de politierechter die vorig jaar gereali­seerd is wordt teruggedraaid, bestaat gevaar van verdere vergroting van het gebrek aan zittingscapaciteit, het oplopen van de werkvoorraad en daardoor een verlenging van de doorlooptijden. Voorts bestaat het gevaar dat in de zaken die wel worden afgedaan in toenemende mate straffen zullen worden opgelegd die onvoldoende recht doen aan de ernst van het bewezen verklaarde feit. Dit is ook aan de Eerste Kamer gemeld, die er echter op staat dat de haar gedane toezegging gestand wordt gedaan. De toezegging maakt het ondergetekende dan ook onmogelijk om het wets­voorstel in te trekken zonder dat gebleken is dat de Tweede Kamer de overwegingen die tot de toezegging leidden afwijst.

De regering is dan ook van oordeel dat de huidige wettelijke competentie­regeling, waarvan de inhoud en onderliggende argumentatie bij de parle­mentaire behandeling in het voorjaar van 2002 in de Tweede Kamer op

brede steun mochten rekenen, mede in het licht van het navolgende een goede basis biedt voor een adequate strafrechtspleging.

Tijdens de Algemene politieke beschouwingen op 19 september 2002 is een motie, ingediend door dhr. Teeven, aangenomen, waarin de regering werd verzocht om de mogelijkheden te onderzoeken om strafzaken waarin een maximale gevangenisstraf van twee jaar wordt geëist af te laten doen door de enkelvoudige kamer. Dit onderzoek is uitgevoerd onder auspiciën van het WODC en wordt U tegelijk met deze nota naar aanleiding van het verslag aangeboden¹. Het onderzoek bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt op basis van de door het WODC ontwikkelde en onderhouden Strafrechtmonitor alsmede het gegevensbestand OM-data van het Openbaar Ministerie geanalyseerd in welke zaken toepassing van een verruimde bevoegdheid van de enkelvoudige kamer in strafzaken in de rede zou liggen, en wordt een indicatie gegeven van de verruiming van de berechttingscapaciteit die daarbij aan de orde zou kunnen zijn. In het tweede deel wordt verslag gedaan van interviews, gehouden met zeven rechters, twee raadsheren, drie officieren van justitie, een advocaat-generaal en vier advocaten inzake de gevolgen van een verruimde bevoegdheid. In het onderzoek is daarbij steeds een onderscheid gemaakt tussen enerzijds zaken waarin een vrijheidsstraf van meer dan zes maanden doch ten hoogste een jaar gevangenisstraf aan de orde is en anderzijds zaken waarin meer dan een jaar maar ten hoogste twee jaar aan de orde is.

Uit het onderzoek komt naar voren dat alle geïnterviewde leden van de staande en zittende magistratuur effectuering van de (huidige) wettelijke competentieregeling van de politierechter, waarbij de politierechter maximaal een jaar gevangenisstraf kan opleggen acceptabel of wenselijk vinden. Ook twee van de vier advocaten achten deze competentieregeling aanvaardbaar. Een verruiming van de competentie van de politierechter tot twee jaar gevangenisstraf wordt door de geïnterviewde leden van de staande en zittende magistratuur in meerderheid afgewezen. Over de verruimde bevoegdheid van de enkelvoudige kamer in appel, tenslotte, wordt verschillend gedacht: de geïnterviewde leden van de staande magistratuur ondersteunen de uitbreiding van de competentie van de enkelvoudige kamer in appel, terwijl een meerderheid van de geïnterviewde rechters en raadsheren het belangrijk vindt dat de bevoegdheid van de enkelvoudige kamer in appel niet wordt uitgebreid. De tegenstand tegen enkelvoudige rechtspraak in appel zit vooral bij de rechters; voor hen weegt zwaar dat een appelrechter geen betere rechter is dan een rechtbankrechter maar dat drie rechters wel beter zijn dan één. Twee van de vier geïnterviewde advocaten vinden een uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige kamer in appel tot een jaar geen probleem. Het onderzoek biedt ook inzicht in de argumenten die tot de ingenomen standpunten leiden. Daarbij blijkt in de eerste plaats dat er duidelijke verschillen zijn tussen de grootste arrondissementen en de kleinere arrondissementen waar de werkdruk lager ligt. In de grote arrondissementen is er volgens de geïnterviewden veel behoefte aan maatregelen die de efficiency kunnen verhogen. Veel zaken worden nu volgens hen «afgevaarderd» (dat wil zeggen dat een lagere straf geëist en opgelegd wordt dan gelet op de ernst van het feit in de rede zou liggen) of geseponeerd wegens capaciteitsproblemen. Het criterium van de «eenvoud» speelt, zo wordt aangegeven, in de grotere arrondissementen bij de verwijzing naar de politierechter of meervoudige kamer nagenoeg geen rol meer. De geïnterviewden hebben voorts een duidelijk beeld van de strafzaken die na een verruiming enkelvoudig afgedaan kunnen worden. Zedenzaken komen daarvoor het minst in aanmerking, nu deze bewijstechnisch dikwijls ingewikkeld zijn en gevoelig liggen voor slachtoffers en verdachten. Opiumwettdelicten met een eis tot een jaar kunnen daarentegen volgens bijna alle geïnterviewden zonder problemen door de poli-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

tierechter worden afgedaan; hetzelfde geldt voor «opgestapelde vermogenscriminaliteit». Deze analyse spoort met die van het eerste deel van het onderzoek.

Het gebrek aan ervaren politierechters wordt door veel respondenten als een belangrijk knelpunt gezien bij de verruiming. Desalniettemin verwachten alle respondenten dat de verruiming bedrijfseconomische winst zal opleveren. Er zullen meer zaken worden afgedaan, zaken zullen sneller worden afgedaan, en daardoor zullen verdachten in minder gevallen hun gerechtigde straffen ontlopen. Wel wordt de winst gerelativeerd. Als reden wordt onder meer genoemd dat de tijdsduur per zaak bij de politierechter langer zal worden.

Het onderzoek geeft ook aan waarom een meerderheid van de geïnterviewde rechters en raadsheren tegen een verruiming naar twee jaar is. Twee rechters gaven aan dat de straf te hoog en ingrijpend is voor de verdachte om door één rechter op te laten leggen. Zij signaleren dat voor veel van de zaken met een eis tot twee jaar geen oriëntatiepunten bestaan en dat het dan moeilijk wordt voor een unusrechter om de strafmaat te bepalen.

Mede op basis van de resultaten van het onderzoek van het WODC meent de regering dat het thans niet in de rede ligt, wijziging te brengen in de vigerende wettelijke competentieregeling van enkelvoudige kamers in strafzaken, waarin de politierechter tot een jaar gevangenisstraf kan opleggen en de enkelvoudige kamer in appel tot zes maanden. Dat standpunt impliceert in de eerste plaats dat de regering -zoals aangegevengeen voorstander is van het onderhavige wetsvoorstel, dat in meer dan één opzicht een stap terug zou betekenen. Het impliceert echter tevens dat de regering thans niet voornemens is voorstellen te doen om de bevoegdheid van enkelvoudige kamers in strafzaken uit te breiden. Een grens van een jaar voor de politierechter komt, alle belangen afwegend, op dit moment passend voor, en kan op draagvlak rekenen in de rechtspraak. Daarbij kan worden vastgesteld dat in zaken waarin één tot twee jaar gevangenisstraf wordt opgelegd door het ontbreken van oriëntatiepunten meer ruimte voor rechterlijke afweging bestaat. Enkelvoudige rechtspraak, waarbij opvattingen niet besproken en gecorrigeerd worden door collegiaal overleg, vergroot in die situatie de kans op onverklaarbare, grote verschillen tussen rechterlijke beslissingen. Aanmerkelijke verschillen tussen opgelegde straffen zijn bij dergelijke zware zaken onwenselijk. De verruimde bevoegdheid van de enkelvoudige kamer in appel kent voor- en tegenstanders. Het komt de regering niet wenselijk voor, wijziging te brengen in deze voorziening, die geen verplichtingen tot enkelvoudige afdoening oplegt, maar daar enkel mogelijkheden toe opent. Dat een appelrechter niet beter behoeft te zijn dan een rechtbankrechter, is geen argument om de beoordeling van het appel van een politierechternonnis door een enkelvoudige kamer uit te sluiten. Aangestipt kan in dit verband worden dat het appel tegen een vonnis van de uit drie rechters bestaande meervoudige kamer in eerste aanleg door drie raadsheren wordt behandeld. De bestaande wettelijke competentieregeling brengt tot uitdrukking dat het in de opvatting van de wetgever belangrijk is dat strafzaken waarin appel is ingesteld tijdig worden afgedaan. Tijdige behandeling van het appel bepaalt immers mede de kwaliteit daarvan.

Er is daarbij nog een argument om thans geen wijziging te brengen in de wettelijke competentieregeling. De huidige wettelijke competentieregeling is kort geleden, in 2002, ingevoerd. De mogelijkheden van deze regeling zijn, door de toezegging aan de Eerste Kamer om de gerealiseerde verruiming slechts in zaken betreffende invoer van hard drugs te gebruiken, in de praktijk nog nauwelijks verkend. Duidelijk is evenwel, dat zij een aanmerkelijke verruiming biedt ten opzichte van de voordien bestaande regeling. Het ligt naar de mening van de regering in de rede dat deze regeling toegepast gaat worden.

Aan het standpunt dat de bestaande wettelijke competentieregeling volledig toegepast zou moeten gaan worden dragen ook de resultaten bij van het monitoren van de toepassing van die regeling, als toegezegd aan de Eerste Kamer. Uit gegevens, verstrekt door respectievelijk het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Rechtspraak, blijkt dat de politierechter in het arrondissement Haarlem in 2001 in totaal 166 drugskoeriers heeft berecht. In 2002 waren dat er 376. Daarvan hebben er 116 een straf opgelegd gekregen van meer dan zes maanden tot maximaal een jaar. Dat is 30%, waarbij bedacht moet worden dat de veroordelingen tot meer dan zes maanden vrijwel allemaal in het laatste kwartaal van 2002 zijn uitgesproken. In het eerste kwartaal van 2003 tenslotte zijn 262 drugskoeriers in het arrondissement Haarlem door de politierechter veroordeeld, waarvan 169 tot een gevangenisstraf van meer dan zes maanden tot maximaal een jaar. Het Gerechtshof Amsterdam heeft geen enkel appel tegen een veroordeling van een drugskoerier enkelvoudig behandeld. Dat laatste laat zich gemakkelijk verklaren. In zaken tegen drugskoeriers is al gauw een hogere straf dan zes maanden gevangenisstraf aan de orde; bij een lichtere straf zal het instellen van appel bovendien veelal niet in de rede liggen. Het instellen van een enkelvoudige kamer voor de behandeling van zaken tegen drugskoeriers in appel loont bij de huidige stand van zaken dan ook niet de moeite.

Graag ga ik in het navolgende meer specifiek in op de gestelde vragen.

Inleiding

Het verheugt mij dat de leden van de CDA-fractie aangaven, ongelukkig te zijn met dit wetsvoorstel. Met hen is de regering van oordeel dat het aannemen van het onderhavige wetsvoorstel een verslechtering ten opzichte van de huidige wettelijke competentieregeling tot gevolg zou hebben.

Daarentegen verrast het mij dat de leden van de PvdA-fractie met instemming hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel dat tot de huidige competentieregeling heeft geleid, in het voorjaar van het jaar 2002, heeft de PvdA-fractie nog zonder omwegen ingestemd met dat wetsvoorstel en de ter onderbouwing daarvan gebezigde argumenten (vgl. Kamerstukken II 2001/02, 28 215, nr. 4). Het wetsvoorstel sloot ook aan bij het initiatiefwetsvoorstel Van Oven/Vos (Kamerstukken II 1998/99, 26 274). De leden van de PvdA-fractie gaven destijds aan de verhoging van de strafbevoegdheid te zien als een noodzakelijke structurele maatregel, die niet in de tijd behoort te worden beperkt. De grens van zes maanden is, zo gaven zij aan, niet principieel van aard; daarbij wezen zij nog op de situatie in de Nederlandse Antillen en Aruba. De toenmalige instemming van de leden van de PvdA-fractie gold, zo gaven zij destijds expliciet aan, ook de voorgestelde aanpassing van de strafbevoegdheid van de alleensprekende strafrechter in hoger beroep. Later nog gaven de leden van de PvdA-fractie hun steun aan de motie van het toenmalige kamerlid Teeven, ingediend bij de Algemene politieke beschouwingen welke aan de door het vorige kabinet ingediende begroting is gewijd. Deze motie verzocht, zo werd reeds aangegeven, om onderzoek naar een verruiming van de competentie van enkelvoudige kamers in strafzaken tot twee jaar gevangenisstraf.

Het verheugt mij dat de leden van de VVD-fractie aangaven, met teleurstelling kennis te hebben genomen van het onderhavige wetsvoorstel. De Tweede Kamer heeft, zo gaven zij terecht aan, in maart 2002 in grote meerderheid een wetsvoorstel aangenomen dat de bevoegdheid van de enkelvoudige kamers zou uitbreiden. Die uitbreiding kon op steun van deze leden rekenen, niet alleen vanwege de capaciteitsbehoefte bij de

rechterlijke macht, maar ook op grond van meer fundamentele overwegingen. Die steun bleek ook al uit voormeld initiatiefwetsvoorstel.

De leden van de SP-fractie gaven aan met belangstelling kennisgenomen te hebben van het onderhavige wetsvoorstel. Zij vonden het belangrijk dat de berechting van strafzaken waarop aanmerkelijke vrijheidsstraffen staan, wordt overgelaten aan meervoudige kamers. Dit belang wordt, zo meenden deze leden, nog groter in appenzaken. Zij zagen dit wetsvoorstel als een verbetering ten opzichte van de huidige situatie en zagen daarom geen aanleiding tot het stellen van aanvullende vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hadden met waardering kennisgenomen van het feit dat de regering haar toezegging aan de Eerste Kamer gestand had gedaan en het wetsvoorstel binnen afzienbare termijn had weten in te dienen. Zij zetten er echter grote vraagtekens bij dat, in hun opvatting, strafvorderlijke normen die dienen als waarborg voor de verdachte en een kwalitatief zo hoog mogelijke rechtspleging garanderen, worden verlaagd om capaciteitsproblemen het hoofd te bieden. Ter voorkoming van misverstanden wijs ik erop dat het onderhavige wetsvoorstel de strekking heeft, de bestaande wettelijke competentie van enkelvoudige kamers te beperken. Indien de leden in een zo beperkt mogelijke competentie van enkelvoudige kamers de beste waarborg voor een goede strafrechtspleging zien, spoort dit wetsvoorstel dan ook met hun opvattingen. Indien deze leden de beste waarborg voor een goede strafrechtspleging daarentegen, met het kabinet, zien in een competentietoedeling die bevordert dat de voorhanden strafzaken tijdig berecht worden en dat daarin een passende straf wordt opgelegd, betekent dit wetsvoorstel voor hen een forse stap in de verkeerde richting. Inderdaad kan worden vastgesteld dat de rechtbanken grote problemen hebben om het toenemende aantal strafzaken het hoofd te bieden, daarbij gaat het echter zeker niet alleen om drugszaken.

De leden van de fractie van D66 gaven aan met belangstelling kennis te hebben genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Evenals de leden van de Eerste Kamer hechten deze leden, zo gaven zij aan, zeer aan een zorgvuldig en afgewogen oordeel door een meervoudig gerecht, waardoor het risico van een verkeerd rechterlijk oordeel zou worden beperkt. Zij stemden dan ook van harte in met de voorgestelde beperking van de bevoegdheid van de politierechter.

Ook de regering hecht aan een zorgvuldig en afgewogen oordeel door een meervoudige kamer. Vastgesteld kan evenwel worden dat bij vrijheidsstraffen tot en met een jaar de afwegingen zeker niet in alle gevallen complex zijn. Dat blijkt uit het kwantitatieve gedeelte van het bijgevoegde WODC-onderzoek, maar zeker ook uit de interviews. Een van de conclusies luidt, zo werd reeds aangegeven, dat alle geïnterviewde leden van de staande en zittende magistratuur een bevoegdheid van de politierechter tot één jaar acceptabel of wenselijk vinden. De toepassing van de wettelijke competentieverruiming behoeft naar het oordeel van deze geïnterviewden derhalve niet meer beperkt te blijven tot de «bolletjesslikkerszaken». Graag sluit de regering zich aan bij de unanieme inschatting van deze geïnterviewden, dat oordeelsvorming door de enkelvoudige rechter in eenvoudige zaken waarin maximaal een jaar gevangenisstraf wordt opgelegd, uit oogpunt van zorgvuldigheid toereikend is. Ik hoop de aan het woord zijnde leden er alsnog van te overtuigen dat deze inschatting, alle belangen afwegend, en in het licht van de uitdagingen waarvoor het strafrechtelijk apparaat zich gesteld ziet, ook door de ambities die het huidige kabinet op het terrein van de veiligheid heeft, adequaat is.

Algemeen

De leden van de CDA-fractie merkten op dat zij op 12 maart 2002 steun hebben gegeven aan het wetsvoorstel om de bevoegdheid van de politierechter en de enkelvoudige kamer in hoger beroep uit te breiden. Zij hadden kennisgenomen van de behandeling van dat wetsvoorstel in de Eerste Kamer en realiseerden zich dat het thans voorliggende wetsvoorstel een uitvloeisel is van die behandeling.

De leden van de CDA-fractie wezen er, ter onderbouwing van hun standpunt dat het onderhavige wetsvoorstel een achteruitgang impliceert, omdat de rechtspraak op dit moment wordt bedreigd door capaciteitsproblemen en daarmee samenhangende achterstanden. Dit betekent, zo stelden zij terecht vast, dat in sommige gevallen daders lager worden gestraft, enkel vanwege de lange duur van de behandeling. Ook gebeurt het dat officieren van justitie lagere straffen eisen dan gelet op de ernst van het delict wenselijk zou zijn, teneinde de zaak door de politierechter af te kunnen laten doen. Zij wilden weten of het de regering bekend is hoe vaak dit voorkomt en om wat voor soort zaken het dan gaat. Deze leden beschouwden dit als onwenselijke ontwikkelingen.

Uit de beschikbare gegevens laat zich geen precieze kwantitatieve indicatie afleiden van het aantal zaken waarin de dader lager wordt gestraft enkel omdat meervoudige berechting niet binnen een redelijke termijn gerealiseerd kan worden. Het onderzoek van het WODC bevat dienaangaande echter wel enige relevante schattingen. In de grotere arrondissementen is de «bedrijfseconomische winst» volgens de geïnterviewden beperkt indien de bevoegdheid van de politierechter bij één jaar gevangenisstraf blijft liggen, omdat de zaken in die categorie in de huidige situatie reeds door de politierechter zouden worden afgehandeld. De belangrijkste winst in deze zaken zou naar hun mening zijn dat zij bij een verruiming tot één jaar in deze arrondissementen het volle pond zouden krijgen. Uit deze schatting kan worden afgeleid dat de gesignaleerde afwaardering in de praktijk van de grootste arrondissementen geenszins uitzonderlijk is. Indien deze inschatting gekoppeld wordt aan de eerder weergegeven schatting dat in deze arrondissementen het eenvoudscriterium de facto geen rol meer zou spelen, wordt aannemelijk dat deze «afwaardering» zich in beginsel bij alle soorten strafzaken kan voordoen.

Voorts merkten de leden van de CDA-fractie op dat de Raad voor de Rechtspraak recent aandacht heeft gevraagd voor de capaciteitsproblemen. Deze leden waren van mening dat omdat de middelen voor uitbreiding van de rechterlijke macht eindig zijn en er een grens is aan de efficiencywinst die binnen de gerechten zelf te behalen is, de wetgever aan zet is om de gerechten te ontlasten. Graag stemt de regering in met het oordeel van deze leden, dat het voordeel van een efficiëntere afdoening van strafzaken in dit geval opweegt tegen het nadeel van minder collegiale rechtspraak. Met deze leden kan worden geconstateerd dat effectuering van de huidige wettelijke competentiegrenzen ook in relatie tot het buitenland alleszins aanvaardbaar is.

De leden van de GroenLinks-fractie wezen op het antwoord van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) van 21 juni 2002 op het verzoek van de vaste Eerste Kamercommissie voor Justitie, waarin de NVvR aangeeft te vrezen dat een beperking tot artikel 2, eerste lid, onder A van de Opiumwet een stap vormt in een niet gewenste richting. Volgens de NVvR zijn delicten waarvoor een straftoemittingsbeleid met een sterk tariefmatige structuur geldt, in de toekomst wellicht snel toegevoegd. Deze leden wilden weten wat hierop de reactie van de regering is. Met de aan het woord zijnde leden kan worden vastgesteld dat de NVvR zich in de adviezen die zij heeft uitgebracht bij het wetsvoorstel dat tot de huidige competentieregeling heeft geleid, negatief over de voorgestelde verruiming heeft uitgelaten. De Raad voor de Rechtspraak daarentegen

heeft destijds positief geadviseerd. Deze adviezen illustreerden daarmee de verdeeldheid binnen de rechterlijke macht over dit onderwerp. Opmerkelijk is in dit licht dat uit het meegezonden, door het WODC uitgevoerde onderzoek blijkt dat alle geïnterviewde leden van de zittende magistratuur geen beperking van de verruimde competentie van de politierechter tot drugsdelicten voorstaan. Bij eenvoudige zaken, daarbij valt in ieder geval te denken aan delicten waarbij het bewijs duidelijk ligt en een straftoemittingsbeleid met een sterk tariefmatige structuur geldt, wordt enkelvoudige afdoening in zaken waarin maximaal een jaar vrijheidsstraf wordt opgelegd, unaniem wenselijk geacht. De regering is dezelfde opvatting toegedaan. Het onderhavige wetsvoorstel staat haaks op deze opvatting. De leden van de fractie van GroenLinks constateerden terecht dat in het wetsvoorstel een aparte competentiegrens wordt geïntroduceerd voor schendingen van artikel 2, eerste lid, onder A van de Opiumwet. Aan deze leden kan worden geantwoord dat ook het medeplegen, doen plegen, dan wel uitlokken van alsmede medeplichtigheid aan het misdrijf van artikel 2, eerste lid, onder A van de Opiumwet onder de voorgestelde competentiebepaling vallen, en dat hetzelfde strikt genomen geldt voor voorbereidingshandelingen (artikel 46 Sr). De aan het woord zijnde leden informeerden in dit verband nog naar artikel 10a van de Opiumwet, dat voorbereidingshandelingen in verband met het vermelde misdrijf strafbaar stelt, en vroegen of met het wetsvoorstel ook wordt beoogd om artikel 10a Opiumwet, voor zover dat ziet op artikel 10, vierde lid, van de Opiumwet, onder de nieuwe competentiegrens van een jaar te brengen. Zulks is niet het geval: een dergelijke verruiming zou moeilijk te rijmen zijn met de strekking en achtergrond van de toezegging aan de Eerste Kamer, die de enkelvoudige strafkamers enkel bij daadwerkelijke invoer een rol toebedeeld wilde zien.

De competentie van de politierechter

De leden van de CDA-fractie meenden dat de staatsrechtelijke verhouding tussen de beide Kamers der Staten-Generaal vereist, dat het thans voorliggende wetsvoorstel zorgvuldig wordt beoordeeld. Toch wilden deze leden niet verhelen dat zij zich door de toezegging van de toenmalige minister aan de Eerste Kamer in een ongemakkelijke positie gebracht voelden. Allereerst is er, zo stelden zij, de toezegging van de toenmalige minister om de wet die door de Tweede Kamer is aangenomen door de toepassing van een requireerrichtlijn te beperken tot de tijdelijke wet drugskoeriers. In de tweede plaats is er de toezegging om een wetsvoorstel in te dienen dat de strekking heeft de wettelijke bevoegdheid van enkelvoudige rechters dienovereenkomstig in te perken. Naar de mening van de leden van de CDA-fractie heeft de toenmalige minister, door toe te zeggen de wet beperkt toe te passen, in wezen een wijzigingsrecht aan de Eerste Kamer toegekend. Immers, de wet zoals deze door de Tweede Kamer was aangenomen was van een geheel andere strekking dan de competentieregeling die nu in de praktijk wordt toegepast. De Tweede Kamer stemde in met een generieke maatregel zonder tijdshorizon. De wet na aanneming door de Eerste Kamer was, zo meenden de aan het woord zijnde leden, een tijdelijke noodwet. Hoe verhoudt deze gang van zaken zich tot artikel 85 Grondwet, waarin is bepaald dat de Eerste Kamer «het voorstel overweegt zoals dit aan haar is gezonden», zo vroegen deze leden. Naar de mening van de leden van de CDA-fractie is de wet zoals deze na aanneming door de Eerste Kamer materieel wordt toegepast, een andere dan welke «aan haar gezonden» was. Zij wilden weten of er ten aanzien van deze fundamentele wijzigingsprocedure een precedent was. Inderdaad kan worden gesteld dat de wet zoals deze door de Tweede Kamer was aangenomen, met de steun van de leden van de fracties van PvdA, CDA, VVD, RPF, GPV en SGP, een andere strekking had dan de competentieregeling die nu in de praktijk wordt toegepast. Met artikel 85

Grondwet is de gevolgde procedure niet in strijd. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel overwogen zoals dat aan haar gezonden was. De wettelijke competentieregeling stemt overeen met de competentieregeling zoals zij door de Tweede Kamer is aanvaard. Tegelijkertijd wordt zij, door de toezeggingen die de toenmalige minister van Justitie aan de Eerste Kamer heeft gedaan, echter maar in zeer beperkte mate toegepast. De regering is niet een eerder geval bekend waarin door toezeggingen aan de Eerste Kamer de toepassing van een wet in zo sterke mate beperkt is. Dat naar aanleiding van een toezegging aan de Eerste Kamer een wetsvoorstel wordt ingediend ter aanpassing van een bepaling, opgenomen in een eerder ingediend en reeds door de Tweede Kamer aanvaard wetsvoorstel, is minder uitzonderlijk; zie voor een overzicht H. Bevers, *Nieuws over de novelle*, Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht, 1990, p. 391 e.v.

Voorts stelden de leden van de CDA-fractie vast dat door de wijziging welke in het onderhavige wetsvoorstel besloten ligt niet de ernst maar de aard van het misdrijf bepalend is voor de bevoegdheid van de politierechter. Zij beschouwden dit als een weinig principiële benadering, en vernamen graag de opvatting van de regering daarover. Ook de regering beschouwt een competentiebepaling waarin de aard van het misdrijf centraal staat als minder gelukkig. Doorslaggevend behoort, in de opvatting van de regering, niet de kwalificatie van het misdrijf te zijn, maar twee factoren: de eenvoud van de zaak en de op te leggen straf. Het komt uit oogpunt van adequate rechtsbedeling niet gewenst voor dat drugs-misdrijven die onder het desbetreffende artikel van de Opiumwet vallen enkelvoudig kunnen worden gedaan terwijl eenvoudiger misdrijven waar per saldo een geringere straf op het spel staat, voor de meervoudige kamer moeten komen.

De leden van de CDA-fractie begrepen, zo stelden zij, uit de stukken dat de Eerste Kamer in meerderheid van oordeel was dat de regering het wetsvoorstel destijds onvoldoende cijfermatig had onderbouwd. Gelet op het belang dat de Eerste Kamer hieraan hechtte, verbaasde het deze leden dat hier alleen in gissende zin op is geantwoord. Zij wilden weten of inmiddels meer cijfermatige gegevens beschikbaar zijn.

De regering hecht eraan, in de eerste plaats in te gaan op de vraag of, en zo ja in hoeverre kwantitatieve gegevens van belang zijn bij de keuzes die bij de inrichting van een wettelijke competentieregeling als de onderhavige voorliggen. Duidelijk is aan welk probleem de verruimde competentie van enkelvoudige strafkamers gerelateerd is: de beperkte afdoeningscapaciteit van de Nederlandse rechtbanken en gerechtshoven. Die omvang van de berechtingscapaciteit blijft onverminderd een punt van zorg; dat zal in het navolgende nader worden toegelicht. Duidelijk is ook dat de verruimde competentieregeling aan het verminderen van dit probleem kan bijdragen. Het bijgevoegde WODC-onderzoek biedt, zo bleek, ook een indicatie van de omvang van die bijdrage: 10 tot 20% van het totaal van de MK-zaken zou enkelvoudig kunnen worden afgedaan. Het is om een aantal redenen evenwel niet mogelijk om op voorhand met een grote mate van precisie vast te stellen in welke mate de verruimde competentieregeling soelaas zal bieden. Eén daarvan komt, zo bleek, ook duidelijk uit het WODC-onderzoek naar voren: de beschikbaarheid van ervaren politierechters. De vraag is vervolgens of dit een reden kan vormen om tegen de verruimde competentieregeling te zijn. De regering kan zich dat niet goed voorstellen. Dat een maatregel mogelijk niet toereikend zal blijken te zijn, kan wel een reden vormen om aanvullende maatregelen in overweging te nemen. Als bekend bereidt de regering een groot aantal wetsvoorstellen voor die beogen de afdoeningscapaciteit van de strafrechtketen te vergroten; in het navolgende zal daar nog nader op worden ingegaan.

Met het voorgaande is gegeven dat het belang dat in deze aan kwantitatieve gegevens toekomt, niet doorslaggevend kan zijn. Alleen het belang

dat de Eerste Kamer, naar de aan het woord zijnde leden uit de stukken afleiden, aan kwantitatieve gegevens hechtte, niet het objectieve belang dat deze gegevens zouden hebben, leidt tot een vraag van deze leden dienaangaande. In hoeverre het al dan niet toereikend zijn van kwantitatieve gegevens in de afwegingen van de Eerste Kamer uiteindelijk doorslaggevend is geweest, valt uit de Kamerstukken die betrekking hebben op het wetsvoorstel dat tot de huidige wettelijke competentieregeling leidde overigens niet eenduidig af te leiden; daarin speelden ook andere aspecten een rol.

Tegen deze achtergrond zijn de kwantitatieve gegevens die eerder in de discussie een rol hebben gespeeld, opnieuw bekeken, en is gepoogd, nieuwe kwantitatieve gegevens te verkrijgen. Daarbij spelen ook kwantitatieve gegevens die een indruk geven van het tekort aan berechtingscapaciteit een rol. Ter inleiding daarop kunnen nogmaals de resultaten van het WODC-onderzoek worden gememoreerd. Aangegeven is reeds, dat alle geïnterviewden uit de zittende en staande magistratuur effectuering van de verruiming van de bevoegdheid van de politierechter tot één jaar acceptabel of wenselijk vinden. Dat is een indicatie dat het tekort aan berechtingscapaciteit knellend is. In de algemene overwegingen die aan het begin van deze nota naar aanleiding van het verslag zijn opgenomen zijn meer onderzoeksgegevens weergegeven die aan die conclusie bijdragen.

Een indruk van de werklast van de gerechten kan in de eerste plaats worden verkregen uit het Jaarplan voor de rechtspraak 2003 van de Raad voor de Rechtspraak. Daaruit blijkt dat de Raad met de gerechten afspraken heeft gemaakt voor de te leveren productie in 2003 (hoofdstuk 4.1). Voor de strafkamers van rechtbanken en gerechtshoven impliceren deze afspraken een stijging van de gewogen productie met 9% en van de absolute aantallen met 4%. Daarin is meegenomen dat in de loop van 2003 in totaal twaalf extra strafkamers volledig operationeel worden: vier extra kamers bij verschillende rechtbanken en acht extra kamers bij de gerechtshoven. Het verschil tussen de toename van de gewogen productie en de productie in absolute aantallen geeft aan dat zich een verschuiving voordoet waarbij relatief meer zwaardere zaken uitstromen. Zelfs bij deze ambitieuze afspraken geeft de Raad aan dat het niet mogelijk is de werkvoorraden terug te brengen (hoofdstuk 1.2): «Voor 2003 mag niet verwacht worden dat de doorlooptijden significant zullen worden bekort. Met het huidige budget is het handhaven van het niveau van 2002 het maximaal haalbare.»

Ook cijfers van het OM geven een indruk van de toename van de werklast voor de justitieketen. Voor 2003 is een toename van het aantal zaken bij het openbaar ministerie gepland van tienduizend. Het jaar 2006 zal naar verwachting een toename van veertigduizend zaken ten opzichte van 2002 zal laten zien: het aantal zaken bij het openbaar ministerie stijgt van ongeveer 246 000 naar 286 000. Een proportioneel deel van die zaken bereikt de rechter. In 2002 kwamen er ongeveer 156 000 strafzaken voor de rechtbank; in 2006 zullen dat er naar verwachting tussen de 165 000 en 170 000 zijn.

Deze toename is noodzakelijk nu de samenleving, terecht, om intensivering van de strafrechtelijke handhaving vraagt. In het Veiligheidsprogramma wordt geconstateerd dat 80 000 zaken met opsporingsindicatie die de politie ter ore komen, op de plank blijven liggen. Dat is niet acceptabel. Alles zal dan ook in het werk gesteld worden om de komende jaren meer strafzaken af te doen. Dat legt evenwel, zo blijkt uit het bovenstaande, een forse druk op het justitiële apparaat.

De leden van de CDA-fractie merkten voorts op dat een andere belangrijke vraag van de Eerste Kamer was, of kon worden aangegeven of er, buiten de problematiek van de drugskoeriers, anderszins behoefte was aan uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige rechter. De toenma-

lige minister was daarover, zo stelden zij, niet zeer uitgesproken. Het afgelopen jaar zijn, zo meenden deze leden, de capaciteitsproblemen bij de rechters echter in hoog tempo toegenomen. Zij wilden weten of de regering kan aangeven wat het aannemen van het wetsvoorstel dat nu voorligt, betekent voor de capaciteitsproblematiek, ten opzichte van de thans geldende wet.

Vooropgesteld kan daarbij worden dat het aannemen van het voorliggende wetsvoorstel op de korte termijn nauwelijks capaciteitseffecten heeft. Zoals in het voorgaande reeds aan de orde is gekomen wordt de verruimde competentieregeling thans, conform de toezegging aan de Eerste Kamer, slechts toegepast bij invoer van hard drugs. Dit wetsvoorstel beoogt deze in de praktijk in acht genomen beperking, ter uitvoering van een toezegging aan de Eerste Kamer, in de wet vastgelegd te krijgen. Niet het aannemen, maar het afzien van de door het onderhavige wetsvoorstel voorgestelde aanpassingen opent, in het geval de Eerste Kamer daarin aanleiding zou vinden niet langer prijs te stellen op naleving van eerder gedane toezeggingen, de mogelijkheid om de capaciteitsproblematiek substantieel terug te dringen. Indien daadwerkelijk een substantieel deel van de eenvoudige zaken waarin maximaal een jaar gevangenisstraf op het spel staat enkelvoudig zou worden afgedaan, impliceert dat vergroting van de strafrechtelijke afdoeningscapaciteit. De aan het woord zijnde leden wilden tenslotte weten of de regering tevens zou kunnen aangeven of de uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige kamer een op zichzelf staand voorstel is, of dat het deel uitmaakt van een breder concept om de lasten voor de rechterlijke macht te verlichten. Indien dit laatste het geval is, vroegen deze leden aan de regering om nader aan te geven hoe zij de komende kabinetsperiode hiermee wil omgaan.

Inderdaad vormt de uitbreiding van de bevoegdheid van de politierechter van zes maanden tot een jaar een onderdeel van een breder programma om de lasten voor de rechterlijke macht te verlichten. Afgezien van de vanuit het Veiligheidsprogramma voorgestelde middelen behoren daartoe, naast in voorbereiding zijnde voorstellen op het terrein van de wetgeving inzake buitengerechtelijke afdoening van strafzaken, vier wetsvoorstellen die inmiddels bij Uw Kamer zijn ingediend. Het eerste wetsvoorstel beoogt doorzoeking en inbeslagneming door de rechter-commissaris buiten het gerechtelijk vooronderzoek mogelijk te maken. De administratieve handelingen die met het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek samenhangen kunnen zo achterwege blijven in het geval in dat gerechtelijk vooronderzoek enkel een doorzoeking van een woning plaats zou vinden. Het tweede wetsvoorstel behelst een aanpassing van de regeling van de voorlopige hechtenis. Voorgesteld wordt onder meer, het bevel tot bewaring maximaal veertien dagen te laten duren, en het bevel tot gevangenhouding negentig dagen, zodat verlengingszittingen kunnen worden uitgespaard. Het derde wetsvoorstel wil regelen dat uitwerking van de bewijsmiddelen voortaan bij een bekende verdachte achterwege kan blijven. Het vierde wetsvoorstel, tenslotte, stelt aanpassingen voor in de regeling van het getuigenverhoor, die onder meer ten doel hebben regiezittingen te bevorderen en aanhoudingen te voorkomen. Het gemeenschappelijke concept dat zowel aan deze wetsvoorstellen als aan de uitbreiding van de competentie van de enkelvoudige rechter ten grondslag ligt, is dat de flexibiliteit van de strafvorderlijke regelgeving wordt vergroot. Achterliggend oogmerk is, te bevorderen dat de rechterlijke macht in staat wordt gesteld om, gegeven de beperkte beschikbaarheid van middelen, optimaal recht te doen aan wat er in een concrete strafzaak daadwerkelijk op het spel staat. Daarmee wordt aangesloten bij concepten die ook leidend zijn in het grondslagenproject Strafvordering 2001, uitgevoerd onder leiding van de hoogleraren Groenhuijsen en Knigge. Het onderhavige wetsvoorstel, waarin een beperkte uitbreiding gedurende korte tijd aanvaard wordt en zeer strikt gekoppeld aan één

specifiek misdrijf, staat haaks op deze denktrant, waarin de eigen verantwoordelijkheid van de rechterlijke macht een belangrijke plaats inneemt.

De leden van de VVD-fractie constateerden dat de reden voor de voorgestelde beperking gelegen is in een toezegging aan de Eerste Kamer. Zij meenden dat het al aangenomen wetsvoorstel op deze wijze op een welhaast destructieve manier wordt geamendeerd. Wat eerder werd uitgebreid wordt nu weer beperkt. De aan het woord zijnde leden constateerden terecht dat zij in de memorie van toelichting niet hebben gelezen hoe wenselijk de regering een beperking vindt. Op hun vraag dienaangaande verwijst ik graag naar de inleidende woorden van deze nota.

De leden van de fractie van D66 vroegen de regering naar de precieze beperking van de termijn waarbinnen extra bevoegdheden aan de politierechter toekomen. Zij wilden weten of, in het geval de Tijdelijke wet noodcapaciteit drugskoeriers opnieuw zou worden verlengd, zulks een automatische verlenging impliceert van de termijn waarbinnen de politierechter extra bevoegdheden heeft ten aanzien van drugskoeriers. Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord. Voorts wilden zij weten of de Tijdelijke wet noodcapaciteit drugskoeriers aan een vaste en definitieve termijn verbonden is, en of een nieuwe verlenging van die wet eenvoudig te realiseren is. Uit artikel 45 van bedoelde wet, zoals gewijzigd bij de wet van 5 maart 2003 tot wijziging van de Tijdelijke wet noodcapaciteit drugskoeriers (Stb. 95), kan worden afgeleid dat deze wet vervalt op 8 maart 2005. Om deze termijn te wijzigen zou een wetswijziging noodzakelijk zijn. Daarmee is tevens een antwoord gegeven op de vraag van deze leden of zo in feite niet een open-einderegeling in het leven wordt geroepen. De aan het woord zijnde leden vroegen verder naar het overgangsrecht bij dit wetsvoorstel. Zij vroegen of het waar is dat de politierechter vanaf 12 juli 2002 tot aan het moment van inwerkingtreding van het voorliggende wetsvoorstel ook andere strafzaken afdoet dan die welke betrekking hebben op drugskoeriers en die vallen onder de extra bevoegdheden als toegekend in de wet van 4 juli 2002. Wettelijk heeft de politierechter deze mogelijkheid, en in een enkel geval wordt, zo is vernomen, in andere dan drugszaken ook daadwerkelijk van deze bevoegdheid gebruik gemaakt. In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van D66 om hoeveel zaken het daarbij gaat, kan worden aangegeven dat het om uitzonderingen gaat.

De aan het woord zijnde leden informeerden vervolgens of er wel van kan worden uitgegaan dat in deze zaken een zorgvuldig oordeel is geveld. Naar de opvatting van de regering kan dat inderdaad. Zoals eerder aangegeven worden ook blijkens het WODC-onderzoek bij het huidige gebrek aan berechtingscapaciteit zeer regelmatig zaken bij de politierechter aangebracht waarin de ernst van de bewezen strafbare feiten een zwaardere straf dan zes maanden gevangenisstraf zou rechtvaardigen. Niet onaannemelijk is dat de politierechter in de aangegeven uitzonderlijke zaken, door zwaarder te straffen, een straf heeft opgelegd die meer recht doet aan de feiten dan een straf van zes maanden gevangenisstraf.

De leden van de fractie van D66 vroegen voorts of de regering verwacht, dat de personen over wie de alleen zittende politierechter heeft geoordeeld, in veel gevallen om heropening van hun zaak zullen verzoeken of op andere wijze de rechtmatigheid van het rechterlijk oordeel zullen aanvechten. Ten antwoord kan voorop worden gesteld dat tegen elk vonnis waarin de politierechter meer dan zes maanden gevangenisstraf heeft opgelegd, hoger beroep kan worden ingesteld. Uit het meegezonden onderzoeksrapport van het WODC blijkt dat de mate waarin hoger beroep wordt ingesteld, toeneemt naarmate de opgelegde straf hoger is. Tabel 2 laat zien dat in 8,2% van de zaken waarin een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van maximaal zes maanden is opgelegd, appel wordt ingesteld. Verwacht mag dan ook worden dat in zaken waarin de politierechter een

onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van zes maanden tot een jaar oplegt, relatief vaker hoger beroep zal worden ingesteld. Er zijn echter geen aanwijzingen dat de mate waarin tegen deze vonnissen beroep zal worden ingesteld significant zal afwijken van de mate waarin thans tegen vonnissen van de meervoudige kamer met dezelfde straffen wordt geappelleerd. Daarbij kan nog worden gewezen op Tabel 3 in hetzelfde onderzoeksrapport. Daaruit blijkt dat tegen vonnissen van de politierechter in 6,4 % van de gevallen geappelleerd wordt, en tegen vonnissen van de meervoudige kamer waarin maximaal 6 maanden gevangenisstraf is opgelegd in 20 % van de gevallen.

Financiële consequenties

De leden van de fractie van de VVD vroegen of er inderdaad geen financiële consequenties verbonden zijn aan de voorliggende beperking. Zij wilden weten of het zo is dat ofwel de capaciteit van de rechterlijke macht wordt beperkt, ofwel er meer geld nodig is om de verloren capaciteit aan te vullen. Te dien aanzien wordt opgemerkt dat in ieder geval het eerste effect zich zal voordoen. Door de verruimde competentie van enkelvoudige kamers tijdelijk te maken en aan invoer van hard drugs te koppelen, wordt de mogelijkheid afgesneden van een verruimde toepassing van de huidige competentiebepalingen. Dat impliceert dat langs die weg geen mogelijkheden beschikbaar komen om de afdoeningscapaciteit van de rechterlijke macht te vergroten. Gegeven de huidige budgettaire situatie is niet wel denkbaar dat, in die situatie, additionele gelden beschikbaar worden gesteld voor de rechterlijke macht. Concluderend: een keus voor dit wetsvoorstel is een keus tegen de intensivering van de strafrechtelijke handhaving die het kabinet met het oog op de veiligheid noodzakelijk acht.

Inzake de vraag van de aan het woord zijnde leden of in de begroting van de Raad voor de Rechtspraak al rekening is gehouden met de uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige kamers, kan worden aangegeven dat in de begroting voor 2004 nog geen rekening is gehouden met een verruiming van de competentiegrens van de politierechter.

Tenslotte wilden de aan het woord zijnde leden weten hoeveel zaken niet kunnen worden behandeld als de uitbreiding weer wordt teruggedraaid. Een exact antwoord op deze vraag kan niet worden gegeven, ik verwijs in dit verband naar een eerder antwoord op een vraag inzake kwantitatieve gegevens, gesteld door leden van de fractie van het CDA.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I A

De leden van de GroenLinks-fractie wilden weten of de voorgestelde wijziging van artikel 368 Sv tot gevolg heeft dat de «Aanwijzing dagvaarding voor politierechter of enkelvoudige kamer van het gerechtshof» zal worden ingetrokken. In het geval het onderhavige wetsvoorstel wordt aanvaard en in werking treedt, ligt aanpassing of intrekking van deze aanwijzing inderdaad in de rede.

Deze leden stelden voorts vast dat in deze aanwijzing de werking van de verruimde bevoegdheid wordt beperkt tot zaken van verdachten die op Schiphol voor de rechtbank Haarlem zullen worden gebracht. Het wetsvoorstel heeft, zo stelden zij terecht vast, daarentegen tot gevolg dat alle rechtbanken en gerechtshoven in Nederland deze bepaling kunnen toepassen. Zij vroegen zich af waarom de beperking tot Schiphol en Haarlem niet ook in het wetsvoorstel is opgenomen. De reden daarvoor is, dat een dergelijke beperking het element van willekeurigheid dat de in dit wetsvoorstel opgenomen competentiebepaling aankleeft, en dat naar de

opvatting van de regering in een adequate strafvorderlijke wetgeving misstaat, nog verder versterkt.

De aan het woord zijnde leden vroegen tenslotte of het College van Procureurs-generaal met een nieuwe aanwijzing zal komen waarin de werking van dit artikel opnieuw zal worden beperkt tot Schipholzaken. Beantwoording van die vraag hangt nauw samen met het verdere verloop van het onderhavige wetsvoorstel; het komt niet raadzaam voor daar thans op vooruit te lopen.

Artikel I B

De leden van de GroenLinks-fractie hadden bij dit artikel een technische opmerking. De voorgestelde wijziging van artikel 368 is, zo meenden zij, duidelijker geformuleerd dan de voorgestelde wijziging van artikel 369 Sv. Zij wilden weten waarom de wijziging van artikel 368 Sv gesplitst is in de verandering van de zinsnede «een jaar» en toevoeging van een zin, en waarom dit bij artikel 369 Sv niet is gebeurd. Ook wilden zij weten of aan het slot van het eerste lid van artikel 369 Sv de zin beginnend met «In zaken waarin schending» wordt toegevoegd. Dit is inderdaad het geval, zo volgt uit het voorstel van wet. Daaruit volgt dat het door de aan het woord zijnde leden gepercipieerde verschil tussen beide artikelen zich niet voor doet. Het wetsvoorstel leidt er, indien het tot wet wordt verheven en in werking treedt, toe dat in beide artikel(led)en «een jaar» wordt vervangen door «zes maanden» en een zin inzake artikel 2 Opiumwet wordt toegevoegd.

De aan het woord zijnde leden vroegen tevens of de verruiming van de competentie voor artikel 2, eerste lid, onder A, Opiumwet, ook gevolgen heeft voor de mogelijkheden van de politierechter om voorwaardelijke straffen die wegens schending van dat artikel zijn opgelegd, ten uitvoer te leggen. Zij verwezen in dit verband naar HR 27 april 1993, NJ 1993, 780. Te dien aanzien zij opgemerkt dat artikel II van het onderhavige wetsvoorstel een wijziging van artikel 14g Sr behelst die, in het geval het wetsvoorstel wordt aangenomen en in werking treedt, tot gevolg heeft dat de competentie van de politierechter tot het doen tenuitvoerleggen van voorwaardelijk opgelegde straffen weer gesteld wordt op zes maanden.

Tot slot vroegen de leden van de GroenLinks-fractie op welke manier zal worden omgegaan met zaken waarin meerdere feiten door de politierechter bewezen worden verklaard, waaronder een overtreding van artikel 2, eerste lid, onder A, Opiumwet. Zij vroegen zich af of in dat geval de maximale straf ook één jaar zal bedragen. Redelijke lezing van de betrokken bepaling leidt tot een bevestigend antwoord. Ook wilden deze leden weten of de rechter in zijn vonnis een expliciet onderscheid zal moeten maken tussen de strafoplegging ten aanzien van artikel 2, eerste lid, onder A, van de Opiumwet en de strafoplegging ten aanzien van de overige strafbare feiten. Het antwoord op deze vraag vloeit voort uit de bepalingen inzake samenloop (artikel 55 e.v. Wetboek van Strafrecht). Van belang is in deze vooral artikel 57 Sr: als voor een aantal misdrijven gezamenlijk een vrijheidsstraf wordt bepaald, wordt één vrijheidsstraf opgelegd. De straf wordt in dat geval derhalve niet per misdrijf bepaald.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner